

ISSN 0235 – 3490

АРХЕОЛОГІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ

НОВІ ВІДКРИТТЯ
І ЗНАХІДКИ

СТАТТІ

РЕЦЕНЗІЇ

ХРОНІКА

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ

ДИСКУСІЇ

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ

3•2001

У журналі вміщено статті з проблем давньої історії та археології від первісності до середньовіччя, публікації нових матеріалів і результатів досліджень пам'яток на території України та за рубежом, біографічні матеріали, рецензії та хроніку.

Для археологів, істориків, краєзнавців, учителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

В журнале помещены статьи по проблемам древней истории и археологии от первобытности до средневековья, публикации новых материалов и результатов исследований памятников на территории Украины и за рубежом, биографические материалы, рецензии и хроника.

Для археологов, историков, краеведов, учителей истории, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Адреса редакції

04210 Київ—210,
просп. Героїв Сталінграда, 12
Телефон 418-91-38

П.П. ТОЛОЧКО (головний редактор),

В.Д. БАРАН, К.П. БУНЯТЯН, І.С. ВІНОКУР,
М.І. ГЛАДКИХ, Л.А. ЗАЛІЗНЯК,
В.М. ЗУБАР (відповідальний секретар),
С.Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора),
В.К. МІХЕЄВ, О.П. МОЦЯ,
В.Ю. МУРЗІН, В.В. ОТРОЩЕНКО,
В.Н. СТАНКО, Р.В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,
Г.М. ТОЩЕВ, В.М. ЦИГИЛИК,
Є.В. ЧЕРНЕНКО

Друкується за постановою редакційної колегії журналу

Редактор *О.І. Калашикова*

Художній редактор
канд. іст. наук *М.М. Ієвлєв*

Технічний редактор
Т.М. Шендерович

Комп'ютерна верстка
О.О. Канигіної

Здано до набору 20.08.2001. Підписано до друку 02.12.2001. Формат 70×108/16. Папір офсетний № 1. Гарнітура Таймс. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 15,20. Обл.-вид. арк. 17,11. Тираж 650 прим. Зам. 605.

Оригінал-макет виготовлено та тираж видруковано Видавничим домом «Академперіодика» вул. Терещківська, 4

АРХЕОЛОГІЯ

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ
ЗАСНОВАНИЙ У БЕРЕЗНІ 1989 р.
ВИДАЄТЬСЯ ЩОКВАРТАЛЬНО

КИЇВ • 3 • 2001

ЗМІСТ

Статті

ОЛЕНКОВСЬКИЙ М.П. Північноприазовська пізньопалеолітична культура	3
МАЦКЕВИЙ Л.Г. Захід України: критерії визначення кінця палеоліту і початку мезоліту	17
ГОРЕЛІК О.Ф., ВИБОРНИЙ В.Ю. Просторовий аналіз фінально-палеолітичної стадії Передільське-I (басейн Сіверського Дінця)	24
КОНЧА С.В. Концепція «степових інвазій» М. Гімбутас. Спроба критичного аналізу	35
ІВАНОВА С.В., СУББОТІН Л.В. Про статево-вікову стратифікацію населення ямної спільноти Північно-Західного Причорномор'я	44
ЦИМІДАНОВ В.В. Хвостаті персонажі міфології доби ранньої бронзи	58
ДУДКО Д.М. Язичницька семантика бушського рельєфу	66

Публікації археологічних матеріалів

ЛАЗОРЕНКО А.В., РЕЦЬ С.К. Поселення пивихинської культури на горі Василиця	69
ТУРОВА Н.П. Колекція кераміки VI—V вв. до н. е. Ялтинського историко-літературного музею	75
АЛЕКСЕЕВ В.П. Еволюція художественного стилю на аверсах аттичских тетрадрахм VI—II вв. до н. е.	86
КЛЮЧНСВ М.М. Особливості українського пізньосередньовічного посуду з розкопок укріпленого поселення біля с. Нижнотепле Луганської області	92

Дискусії

ЖУРАВЛЬОВ Д.В. О датировке Eastern sigillata В из Юго-Западного Крыма	99
--	----

Нові відкриття і знахідки

ЗАЛІЗНЯК Л.Л. Культурно-історичні зв'язки Полісся у первісну добу	119
ГУСЄВ С.О. Середньотрипільське поселення Сосни на р. Згар	125
КРАСИЛЬНИКОВ К.І. Антропоморфні стели доби середньої бронзи із Подонців'я	134
ГОРБАНЕНКО С.А. Про мотичку I тис. н. е. з поселення поблизу Диканьки	143

Рецензії

НЕЧИТАЙЛО А.Л. Б. Михайлов «Петроглифы Каменной Могилы»	145
---	-----

Хроніка

В.В. ОТРОЩЕНКО. До 60-річчя Юрія Миколайовича Малсева	147
---	-----

Пам'ять археології

Пам'яті Миколи Миколайовича Бондаря	149
---	-----

Наші автори	150
-------------------	-----

Список скорочень	151
------------------------	-----

СОДЕРЖАНИЕ

Статьи

ОЛЕНКОВСКИЙ Н.П. Североприазовская позднепалеолитическая культура	3
МАЦКЕВЫЙ Л.Г. Запад Украины: критерии определения конца палеолита и начала мезолита	17
ГОРЕЛИК А.Ф., ВЫБОРНЫЙ В.Ю. Пространственный анализ финальнопалеолитической стоянки Передельское-I (бассейн Северского Донца)	24
КОНЧА С.В. Концепция «степных инвазий» М. Гимбутас. Попытка критического анализа	35
ИВАНОВА С.В., СУББОТИН Л.В. О половозрастной стратификации населения ямного сообщества Северо-Западного Причерноморья	44
ЦИМИДАНОВ В.В. Хвостатые персонажи мифологии эпохи ранней бронзы	58
ДУДКО Д.М. Языческая семантика бушского рельефа	66

Публикации археологических материалов

ЛАЗОРЕНКО А.В., РЕЦ С.К. Поселение пивихинской культуры на горе Василица .	69
ТУРОВА Н.П. Коллекция керамики VI—V вв. до н. э. Ялтинского историко-литературного музея	75
АЛЕКСЕЕВ В.П. Эволюция художественного стиля на аверсах аттических тетрадрахм VI—II вв. до н. э.	86
КЛЮЧНЕВ М.Н. Особенности украинской позднесредневековой посуды из раскопок укрепленного поселения у с. Нижнетеплое Луганской области	92

Дискуссии

ЖУРАВЛЕВ Д.В. О датировке Eastern sigillata B из Юго-Западного Крыма	99
--	----

Новые открытия и находки

ЗАЛИЗНЯК Л.Л. Культурно-исторические связи Полесья в первобытную эпоху	119
ГУСЕВ С.А. Среднетрипольское поселение Сосны на р. Згар	125
КРАСИЛЬНИКОВ К.И. Антропоморфные стелы эпохи средней бронзы из Подонцовья	134
ГОРБАНЕНКО С.А. О мотыжке I тыс. н. э. из поселения близ Диканьки	143

Рецензии

НЕЧИТАЙЛО А.Л. Б. Михайлов «Петроглифы Каменной Могилы»	145
---	-----

Хроника

В.В. ОТРОЩЕНКО. К 60-летию Юрия Николаевича Малеева	147
---	-----

Память археологии

Памяти Николая Николаевича Бондаря	149
Наши авторы	150
Список сокращений	151